

Реферат на тему: "Альбер Камю"

Альбер Камю

Вступ

Альберт Камю визначний французький романіст, філософ, публіцист вважав, що письменник — це "оголений нерв епохи", і тільки він здатний відчутти "духовні потоки", які линути від кожної людини окремо і людства взагалі, визначаючи моральний стан всієї цивілізації. Таке розуміння призначення літератури й митця дозволило А.Камю стати одним з лідерів філософсько-мистецького напрямку екзистенціалізму. Поставивши існування людини в центр буття, письменник завжди боровся за звільнення її розуму і душі від абсурдної дійсності. Він проголосив необхідність бунту проти усталених норм і повернення світові пріоритету особистості. Завдяки цьому письменник мав великий вплив на розвиток європейської культури ХХ ст.

Біографія

Народився Альберт Камю 7 листопада 1913 році в містечку Мондові в Алжирі, який на той час був французькою колонією, у сім'ї найманого сільськогосподарського робітника, що через рік після народження сина помер від поранення на полі бою Першої світової війни. Мати. Іспанка за походженням. Працювала прибиральницею в багатих сім'ях. Дитина зростала у злиднях. Освіту пощастило здобути тільки завдяки допомозі одного з учителів ліцею, який виклопотав для хлопця стипендію. У 1932-1936 рр. під час навчання в Оранському університеті (Алжир) Альберту доводилося тяжко працювати, що призвело до виснаження організму й захворювання на сухоти. Проте це не завадило йому бути життєрадісним, енергійним, жадібним до знань і розваг, чутливим і до краси середземноморської природи, і до глибин духовної культури. "Я перебував, — писав згодом А.Камю, — десь на півдорозі між злиднями і сонцем. Злидні не дозволяли мені повірити, нібито все гаразд в історії та під сонцем; сонце навчало мене, що історія — це ще не все. Змінити життя — так, але тільки не світ, який я обожнював".

Захоплення середземноморською красою і французькою філософією з часом зумовило його світогляд й естетику, які базувалися на середземноморській культурній традиції та античній культурі з її язичництвом і культом тіла. У цій системі юнак намагався уникнути протиставлення духу і тіла, злити їх в органічну єдність.

А.Камю брав активну участь і в громадському житті. У 1934 році вступив до комуністичної партії, яку покинув через три роки, проводив антифашистську пропагандистську роботу, організував самодіяльний театр, співробітничав з незалежною лівою пресою. У цей час почалася його письменницька діяльність. Тоді, зокрема, були написані перший варіант роману "Сторонній" та нотатки до есе "Міф про Сізофа".

Навесні 1940 року вперше приїхав до Франції, куди остаточно переселився через рік. В окупованій країні приєднався до Руху Опору, друкувався в підпільній газеті "Комба", а згодом її очолив. У 1943-1944 рр. видав у нелегальній пресі "Листи

німецькому другові", в яких з гуманістичних позицій засуджував спроби виправдання людиноненависницької ідеї фашизму. На цей час А.Камю став відомим як автор "Стороннього" та "Міфу про Сізофа". Що побачили світ у 1942-1943 рр. і викликали захоплення французької інтелігенції. Ці твори були сприйняті як екзистенціалістські, співзвучні з напрямками, що за національної катастрофи поширювалися серед свідомої частини населення.

Саме завдяки творчості А.Камю філософське вчення екзистенціалізму стало популярним у Франції. В його основі, а надто у варіанті А.Камю, є твердження абсурдності буття ("абсурд є метафізичним станом людини у світі",— говорить у "Міфі про Сізофа"), уявлення про світ як про царство хаосу і випадковості. Чільне місце посідає думка про те, що людина відповідальна сама за себе. Людині доводиться жертвувати собою. Аби виправдати своє існування. Вже самим актом народження вона виявляється закинутаю у світ поза своєю волею і бажанням. З моменту появи вона отримує від природи й смертний вирок, термін виконання якого їй невідомий. Убивають хвороби, старість, війни, кати, злидні, навіть сонце, як у романі "Сторонній"

У годину вирішального випробовування людина залишається наодинці з собою. Зі своєю долею. Тепер їй належить стати Людиною, створити себе із закинutoї у світ матерії. Людина народжується не тоді, коли з'являється на світ, а тоді, коли силою свого розуму створює себе як мислячу істоту. Це духовне народження відмежовує її від природи, робить свідомою своєї минулості. Сонце, каміння, море, дерева, чужі співпереживання духовній драмі людини. Але й суспільство, оскільки йдеться про соціальний колектив, потребує віри в уже існуючі цінності. Воно карає бунтарство за допомогою своїх соціальних інституцій — армії, поліції, суду, громадської думки. Такий внутрішній конфлікт романів і п'єс письменника-екзистенціаліста.

Водночас А.Камю проголошував, що розум людини, усвідомлюючи абсурдність буття, не може змиритися з нею. Людина, що мислить, кидає виклик абсурдові, не сподіваючись на його остаточне подолання.

"Для людини без шор, — зазначив А.Камю в "Міфі про Сізофа", — немає видовища прекраснішого, ніж свідомість у двобої з дійсністю, яка перемагає. Ні з чим не зрівняти образ гордої людяності... Дисципліна, якій дух себе підпорядковує, воля, яку він кує з будь-якого підручного матеріалу, рішучість зустрічати віч-на-віч — у цьому є могутність і непересічність".

Цей трагічний стоїцизм з часу Руху Опору став для Камю основою його гуманістичної етики. За його допомогою письменник у роки окупації та національного приниження пробуджував активний відгук у гуманістично настроєної французької інтелігенції. По-своєму мобілізував її на боротьбу з фашизмом.

Невелика за обсягом творча спадщина А.Камю створювалась переважно під час Другої світової війни та повоєнних років. Це наклало свій відбиток і на теми, що порушувалися письменником, і на спосіб їх висвітлення. Для його творчості характерне поєднання власне белетристики з філософськими роздумами.

У 1947 році вийшов у світ роман "Чума", який засвідчив найвищу межу ідейної

еволюції автора: за визначенням самого письменника відбувся перехід від "етапу абсурду" до "етапу протесту". Письменник працював також у жанрі філософської етеїстики та громадсько-політичної публіцистики, виступив у ролі літературного критика.

У 50-х роках А. Камю пережив світоглядну і творчу кризу, що призвело до зниження його творчої активності. Письменник чимдалі частіше не знаходив відповіді на складні проблеми, які ставило перед ним і суспільством життя. Загострилися суперечності, притаманні його світогляду й суспільно-політичній позиції, що знайшло вираження у тракті "Бунтівна людина" (1951). Відкриваючи вади буржуазного суспільства Франції та його Заходу, Альберт Камю не приймав і соціалізм Східної Європи у його сталінському варіанті.

Книга "Бунтівна людина" значною мірою була реакцією на злочини сталінізму, на сталінські масові репресії та терор. На великому історичному матеріалі Альберт Камю дійшов висновку про неминучість переродження революції у тиранію, перетворення колишніх борців проти гноблення не значно жорстокіших гнобителів. На думку автора, це універсальний і фатальний закон історії, її абсурд. Протистояти йому може тільки постійне бунтарство, опозиція влади, яка є неминучим насильством і несправедливістю.

У 1957 році Альберт Камю одержав Нобелівську премію за свою літературну творчість.

4 січня 1960 року на сорок сьомому році життя письменник загинув у автомобільній катастрофі.

Характеристика роману "Чума"

Це філософський роман-притча, в якому висвітлено боротьбу людської спільноти проти конкретного (за словами автора, "уявлений зміст "Чуми" — це боротьба європейського опору проти фашизму"). Але цим зміст його не вичерпується. Як зазначив Альберт Камю, він "поширив значення цього образу (чуму) на буття в цілому". Це не тільки чума (коричнева чума, як називали фашизм у Європі), а зло взагалі, невіддільне від буття, властиве йому завжди. Чума — це й абсурд, що осмислюється як форма існування зла, це й трагічна доля є те, що вона зменшує перехід самого письменника від "самотнього бунтарства до визначення спільноти, чию боротьбу треба поділяти", еволюцію в напрямі до солідарності та співучасті.

Сюжет роману ґрунтується на подіях чумного року в Орані (Алжир), жахливої епідемії, яка штовхнула городян у безодню страждань і смерті. Розповідає про це доктор Ріє — людина, що визнає лише факти. Прагне до точності її викладу, не вдаючись ні до якого "художнього" прикрашення. За вдачею, світосприйняттям, характером занять, перебігом подій він орієнтується лише на розум та логіку, не визнає двозначності, хаосу, ірраціональності. Ріє виконує свій обов'язок лікаря, допомагає хворим, ризикує власним життям, жодного разу не піддавши сумніву свою роль у боротьбі з конкретною хворобою, зі злом взагалі. Навколо нього гуртуються інші персонажі, передусім Тарру. Для них чума, зло — це щось невіддільне від людини, і

навіть той, хто не хворіє, все одно носить хворобу в своєму серці.

Люди доброї волі здатні перемогти конкретне зло, але вони не можуть його знищити як категорію світобудови. І тому у фіналі роману під радісні вигуки городян, які святкують звільнення від страшенної хвороби. Доктор Ріє думає про те, що ця радість тимчасова, він знає, що "...можливо, настане день, коли на лихо і науку людям, чума розбудить пацюків і пошле їх конати на вулиці щасливого міста".

Роман написаний у формі хроніки однієї епідемії, спрямованої передусім на об'єктивну фіксацію подій. Це монолог доктора Ріє, який подекуди переривається словами і думками Тарру, зрідка — роздумами інших персонажів. Інтелектуали Ріє і Тарру — головні герої — часто виступають від імені автора, їм він доручає формування ключових думок, їхніми виступами описує найважливіші події чумної епідемії. Вони виконують свій професійний і людський обов'язок, свідомо нехтують небезпекою, сімейним затишком, подружніми почуттями.

Характерна і історія паризького журналіста Рамбера, який поривався із зачумленого Орана до кожної жінки, а коли така можливість з'явилася, відмовився нею скористатися і залишити в санітарній дружині доктора Ріє. залишився тому, що інакше вчинити йому не дозволило сумління, бо в час лихоліття "соромно бути щасливим одному". Привертає до себе увагу і образ Грана — маленької людини з її безневинним графоманством і невичерпною добротою та самовідданістю. Панлю, мати Ріє, контрабандисти, інші епізодичні персонажі часто з'являються на сторінках твору, щоб висловити певну думку. Вони мають індивідуальні риси, не позбавлені деяких вад, але виявляються готовими до самопожертви. Усі вони разом і поборолі страшенне лихо, їхня солідарність стала запорукою спільної перемоги. Це важливий момент у творчості А.Камю, який почав мистецький шлях з утворенням індивідуалістичних позицій і абсурдності буття.

Жанр роману-хроніки зумовлює особливості стилю цього твору. Підкреслена об'єктивність визначає добір лексики, позбавленої яскравого емоційно-експресивного забарвлення, стриманий виклад подій та коментарів до них. Але загальний зміст роману-притчі набагато глибший. Він має "загальнолюдський" і позачасовий підтекст. У філософсько-інтелектуальному розумінні, його можна розглядати як своєрідний авторський монолог. Окремі персонажі, що виголошують його, відтворюють різні сторони авторського світогляду. У цьому розумінні роман — це полілог і водночас розмова з самим собою, що, однак не позбавляє персонажів індивідуальних рис, глибокої мотивації їхніх вчинків.

Особливості стилю роману підкреслюють послідовність розвитку творчої манери в А.Камю, дотримання традицій поширеного в новітній інтелектуальній прозі жанру, що відзначається універсальністю змісту. "Чума" алегорична, як стародавні міфи, як Біблія, але на відміну від стародавніх притч, які тяжіли до прямолінійних алегорій, відзначається смисловою багатозначністю. З цього погляду вона наближається до міфу, стає надкультурним явищем. "Чума" — одне з найдавніших подій у цьому жанрі, поряд з "Мобі Діком" Г.Мелвілла, "Процесом" Ф.Кафки, "Котловалом" А.Платонова . водночас

це роман-попередження, роман-пересторога, що також робить явище позачасовим і загальнолюдським.

"Компартивний аналіз екзистенціальних тверджень у творах
А.Камю та О.Гончара"

Альбер Камю Олесь Гончар

I. Відчуженість людини породжує абсурдність світу

"Місто населяли соньки з "Всі ми руйнуємо: і я, і ти, і
ледь розплющеними очима" він. Уже тим, що в стороні
стоїмо"

Ріє Микола Баглай

II. Кожна людина володіє своїм буттям і відповідає
за своє існування

"Пошесть — справа кожного" "Собори душ своїх бережіть"

Жан Тарру Фома Романович

III. Мисляча людина кидає виклик абсурдові

"Зараз чума, треба з нею боротися" "Не потрібні тут руїни"

Жозеф Гран Архітектор Олексій

IV. Сенсу світ не має. Сенс надаємо ми.

"Бацила чуми ніколи не вмирає" "Дорожіть миттю, синочки.

Ріє Все на світі планується. Не

планується лише смерть".

Нечуйвітер

Тести

1. А.Камю вважав, що письменник це:

- а) "оголений нерв епохи";
- б) "основа прекрасного";
- в) "кістяк людської душі".

2. А.Камю належав до філософської течії:

- а) модернізму;
- б) екзистенціалізму;
- в) романтизму

3. А.Камю народився у:

- а) Вільно у 1910 році;
- б) Мондові у 1913 році;
- в) Алжирі у 1913 році.

4. Мати А.Камю за походженням:

- а) французенка;
- б) іспанка;
- в) італіянка.

5. У 1932-1936 рр. А.Камю навчається у:

- а) університеті;

- б) середній школі;
  - в) інституті.
6. У 1932-1936 рр. хворіє на:
- а) пневмонію;
  - б) сухоти;
  - в) туберкульоз.
7. В 1934 році був написаний перший варіант роману:
- а) "Чума";
  - б) "Міф про Сізіфа";
  - в) "Сторонній"
8. В 1940 році А.Камю поїхав до:
- а) Іспанії;
  - б) Франції;
  - в) Мондови.
9. У 1942-1943 рр. стає відомим за твір:
- а) "Міф про Сізіфа";
  - б) "Чума";
  - в) "Сторонній"
10. У 1947 р. виходить роман:
- а) "Чума";
  - б) "Непорозуміння";
  - в) "Колігула"
11. Твір "Бунтівна людина" вийшов у:
- а) 1951 р.;
  - б) 1948 р.;
  - в) 1947 р.
12. У 1957 р. А.Камю одержав:
- а) нагороду;
  - б) грамоту;
  - в) премію.
13. Яким чином помер письменник?
- а) убили;
  - б) загинув під час війни;
  - в) загинув у автокатастрофі.
14. В якому році загинув А.Камю?
- а) 1959 р. 2 січня;
  - б) 1961 р. 8 січня;
  - в) 1960 р. 4 січня.
15. Сюжет роману "Чума" розвивається в:
- а) Алжирі;
  - б) Мондові;

в) Орані

16. Ім'я лікаря у романі "Чума":

а) Тарру;

б) Ріє;

в) Панлю.

17. Що вказувало на те, що почалася епідемія чуми?

а) хворіли діти;

б) дохли щури;

в) гинула риба.

18. Роман "Чума" написано у формі:

а) хроніки;

б) розповіді;

в) притчі;

г) легенди

19. Які слова належали лікарю Ріє:

а) "Бацила чуми ніколи не вмирає";

б) "Зараз чума, треба з нею боротись";

в) "Місто населяли соньки з ледь розплющеними очима".

Кросворд

1. А.Камю вважав, що письменник це: "оголений ... епохи" (нерв).

2. А.Камю належав до філософської течії ... (екзистенціалізму).

3. А.Камю народився у ... (Мондові).

4. Мати Камю за походженням (іспанка).

5. У 1932-1936 рр. А.Камю навчається у ... (університеті).

6. У 1932-1936 рр. хворіє на ... (сухоти).

7. В 1934 році був написаний перший варіант роману... ("Сторонній").

8. Куди їде Камю у 1940 році? (Францію).

9. Який роман виходить у 1947 р.? ("Чума").

10. У 1951р. "... бунтівна" (Людина).

11. У 1957 р. Камю одержує ... (премію).

12. Яку газету у 1941 р. очолює Камю? ("Комба").

13. Яка подія трапилася у 1960 р.? (Помер).

14. Де розвивається сюжет роману "Чума"? (Орані).

15. Ім'я лікаря у романі "Чума"? (Ріє).

16. Що вказувало на те, що почалася епідемія? (Щурі)

17. У якій формі написано роман? (Хроніка).

18. "... чуми ніколи не вмирає" (Бацила).

19. "... населяли соньки з ледь розплющеними очима" (Місто).

20. Письменник працює у жанрі ... (публіцистики).

21. Чи виступав А.Камю у ролі ...? (критика).

22. Як називається людина, яка отримала Нобелівську премію? (лауреат)

23. "Чума" — це є роман-... (притча).
24. Журналіст у творі А.Камю? (Рамбер)
25. В 1956 р. повість А.Камю (падіння)